

Na počátku bylo kolo...aneb historie adventního věnce

Včera jsme zapálili poslední svíčku na adventním věnci, v mnoha rodinách je to každoroční tradice. Ale znáte jeho historii?

Musíme se vrátit zpátky v čase, do první poloviny 19. století, přesněji do roku 1839¹. V Hamburgu tehdy žil a pracoval Johann Hinrich Wichern, mladý pedagog a pozdější zakladatel „Vnitřní misie“, který v Göttingenu a v Berlíně vystudoval teologii. Ten založil tzv. Rauhes Haus, v překladu Drsný dům, oficiálně „Záchraný ústav pro opuštěné děti“. Bylo o útočiště pro sirotky, opuštěné děti, malé tuláky a pro děti z nejnižších sociálních vrstev žijících na okraji společnosti.

Na svátek sv. Ondřeje (30. listopadu) upevnil na strop dřevěné kolo od vozu se svíčkami, které znázorňovaly dny adventu. Celkem po obvodu kruhu bylo 23 svící, 4 velké – bílé a 19 malých – červených, na každý den do Štědrého dne. Každý den směli jeho chráněnci zapálit jednu svíčku. J. H. Wichern vychovával děti v křesťanském duchu, proto každá svíčka symbolizovala přicházejícího Ježíše Krista. V roce 1851 byl sál vyzdoben větvíčkami stejně tak kolo se svíčkami.

Původní vzhled adventního věnce

¹ Někdy se uvádí i rok 1838

Tento předvánoční zvyk se šířil velmi rychle, především v protestantském prostředí. Poprvé měli adventní věnec v kostele v Cáchách, měl však pouze čtyři svíce symbolizující čtyři adventní neděle.

Kruhová podoba věnce symbolizuje ustavičnou cestu slunce a zároveň i věčnost koloběhu v přírodě i opakujících se svátků v životě člověka. Krátké dny v prosinci před „drsnými“ nocemi jsou nejtmaějšími v roce. Je to čas bludiček, skřítků a bílých paní, jejichž návštěva, jak se věřilo, zaručila velkou úrodu pro příští rok. Věnce, které byly v oknech obydlí a dvorců, měly ukázat na cestu těmto bytostem. A od těchto světél až k adventnímu věnci, který ohlašuje blízké narození Krista, je už jen krátká cesta.

Podle některých názorů je adventní věnec nejspíš opakování jednoho starého zimního zvyku. Zelené větve byly v předkřesťanské době přinášeny do domů a chatrčí. Vonící větve jedlí sloužily přátelským lesním duchům jako útočiště a věnce ze slámy měly přinášet požehnání, odrážet zlé duchy. Proto se také obvazovaly zlatými stuhami, znamením slunce².

Podle křesťanské liturgie je adventní barvou fialová, poslední adventní neděli však kněz obléká roucho růžové. Fialová je barvou pokání, přípravy na příchod Krista, pokory a rozjímání, růžová barva symbolizuje naději na blížící se narození Božího. Podle jiné tradice mají být svíčky naopak červené a zlaté,

² VLČKOVÁ, Jitka. Encyklopedie keltské mytologie. s. 265-267, Praha: Libri, 2002
LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. Čtvero ročních dob v lidové tradici. Praha: Petrklíč, 2008
<https://ccehranice.estranky.cz/>

červená jako připomínka Kristovy krve prolité za spásu světa, zlatá jako barva života a vítězství.

Vzhled adventního věnce může být různý, liší se podle země nebo příslušnosti k církvi, v dnešní době i podle vkusu jeho tvůrce.

Johann Henrich Wichern

(1808–1881)

položil základy sociální péče a moderní sociální pedagogiky

Johann Hinrich Wichern 1845

(Archiv des Rauhen Hauses)

Zpracovala Alena Škrabalová

www.cestyrodu.cz

Dokončení příště